

26. listopad 2009

ZROD ČESKÉHO STAVOVSKÉHO STÁTU

OTÁZKY 1. KOLA

(zakroužkujte dle Vašeho názoru správnou odpověď)

autor : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

1. otázka : Jiří z Poděbrad byl :

- a) zvolen ve Svatovítské katedrále a korunován na Staroměstské radnici
- b) zvolen na Staroměstské radnici a korunován v chrámu Panny Marie před Týnem
- c) zvolen na Staroměstské radnici a korunován ve Svatovítské katedrále
- d) zvolen na Staroměstské radnici a korunován v pražském Královském dvoře

2. otázka : Při volbě Jiřího Poděbradského českým králem sehrály rozhodující roli hlasy katolických šlechticů :

- a) Buriana Trčky z Lípy a Oldřicha z Rožmberka
- b) Jakoubka z Vřesovic a Zdeňka Kostky z Postupic
- c) Oldřicha z Rožmberka a Menharta z Hradce
- d) Zdeňka Konopišťského ze Šternberka a Jana z Rožmberka

3. otázka : Jiří Poděbradský se v přísaze složené 6. května 1458 před uherskými biskupy zavázal :

- a) zrušit kompaktáta
- b) dodržovat kompaktáta
- c) zachovávat jednotu s obecnou církví
- d) pronásledovat jednotu bratrskou

4. otázka : Na českém zemském sněmu zasedali roku 1458 zástupci :

- a) duchovenstva, královských měst a vyšší šlechty
- b) vyšší šlechty, nižší šlechty a královských měst
- c) vyšší šlechty, nižší šlechty a duchovenstva
- d) vyšší šlechty, královských měst a poddanských měst

5. otázka : Prvním střediskem rodící se jednoty bratrské byla od roku 1458 ves :

- a) Chelčice
- b) Lhotka u Rychnova nad Kněžnou
- c) Vilémov
- d) Kunvald

6. otázka : **Za spoluautora mírového spolku evropských panovníků prosazovaného Jiřím Poděbradským je považován :**

- a) Antonio Marini
- b) Martin Mair
- c) Petr Chelčický
- d) Jan Rokycana

7. otázka : **O poselstvu Jiřího Poděbradského k francouzskému králi Ludvíkovi XI. roku 1464 sepsal cestovní deník :**

- a) Martin Mair
- b) panoš Jaroslav
- c) Václav Koranda mladší
- d) Václav Šašek z Bírkova

8. otázka : **Papež Pius II. prohlásil kompaktáta za zrušená dne :**

- a) 05.05. 1459
- b) 23.12. 1466
- c) 30.03. 1463
- d) 31.03. 1462

9. otázka : **V čele Poděbradova poselstva, které v letech 1465 - 1467 podniklo cestu po západoevropských panovnických dvorech, stál :**

- a) Albrecht Kostka z Postupic
- b) Antonio Marini
- c) Vilém Kostka z Postupic
- d) Lev z Rožmitálu

10. otázka : **Matyáš Korvín byl českým králem :**

- a) zvolen českými opozičními stavy a přijat zástupci vedlejších zemí Koruny české
- b) zvolen českými opozičními stavy a zástupci vedlejších zemí Koruny české
- c) přijat českými opozičními stavy a zástupci vedlejších zemí Koruny české
- d) dosazen papežem Pavlem II.

11. otázka : **Slezskou katolickou pevností, která nikdy nepřisáhala věrnost Jiřímu Poděbradskému, bylo město :**

- a) Budyšín
- b) Lehnice
- c) Vratislav
- d) Kladsko

12. otázka : **Matyáš Korvín byl :**

- a) korunován svatováclavskou korunou
- b) korunován svatoštěpánskou korunou
- c) korunován svatováclavskou a svatoštěpánskou korunou
- d) nikdy nebyl korunován

- 13. otázka : V předjaří 1471 nezemřel pouze Jiří z Poděbrad, ale také :**
- a) Petr Chelčický
 - b) Jan Rokycana
 - c) Zdeněk Konopišťský ze Šternberka
 - d) Oldřich z Rožmberka
- 14. otázka : V roce 1482 přišel do Českého království světit kališnické kněze :**
- a) Giovanni Capestrano
 - b) Gabriel Rangoni
 - c) Filip de Villa Nuova
 - d) Augustin Luciani
- 15. otázka : Náboženský mír, sjednaný v březnu 1485 na českém zemském sněmu v Kutné Hoře, byl účastníky setkání dohodnut na :**
- a) dobu jednatřiceti let
 - b) dobu padesáti let
 - c) na dobu sta let
 - d) na věčné časy
- 16. otázka : Vláda Matyáše Korvína na Moravě byla úspěšná, protože král :**
- a) dokázal vybírat vysoké daně
 - b) respektoval kompakτάta
 - c) omezil vliv vysoké šlechty
 - d) podporoval královská města proti šlechtě
- 17. otázka : Tři nejstarší tiskárny v Čechách fungovaly v lokalitách :**
- a) Plzeň, Vimperk, Staré Město pražské
 - b) Plzeň, Vimperk, Litoměřice
 - c) Plzeň, Staré Město pražské, Litoměřice
 - d) Plzeň, Staré Město pražské, Slaný
- 18. otázka : Uherský a český král Matyáš Korvín zemřel ve městě, jehož se zmocnil a z něhož učinil svou druhou rezidenci. Skonal tedy :**
- a) ve Vídeňském Novém Městě
 - b) v Prešpurku
 - c) v Linci
 - d) ve Vídni
- 19. otázka : Dlouholetým moravským zemským hejtmanem a autorem spisu *Hádání Pravdy a Lži* byl :**
- a) Ctibor Tovačovský z Cimburka
 - b) Vilém z Pernštejna
 - c) Vojtěch z Pernštejna
 - d) Dobeš z Boskovic
- 20. otázka : Ve druhé polovině 15. století se na evropských bojištích výrazně uplatnili čeští a moravští válečníci. Patřila k nim i trojice :**
- a) Václav Vlček z Čenova, Jan Talafús z Ostrova, Jan Všembera z Boskovic
 - b) Václav Vlček z Čenova, Jan Talafús z Ostrova, Vilém Jeník z Mečkova
 - c) Václav Vlček z Čenova, Jan Talafús z Ostrova, Jan Sokol z Lamberka
 - d) Václav Vlček z Čenova, Vilém Jeník z Mečkova, Vilém Kostka z Postupic

21. otázka : **Tečku za obdobím slávy českého pozdně středověkého válečnictví učinila roku 1504 bitva :**

- a) u Velkých Kostořan
- b) u Varny
- c) u Seckenheimu
- d) u Schönbergu

22. otázka : **Naději na změnu poměrů v Praze ve prospěch umírněných kališníků a katolíků ukončil :**

- a) příjezd nového krále Vladislava Jagellonského 19.8. 1471
- b) kutnohorský náboženský mír v březnu 1485
- c) zemský sněm v květnu 1497
- d) pražský převrat 24.9. 1483

23. otázka : **V první polovině své české vlády spoléhal Vladislav II. Jagellonský na pomoc a podporu svého otce :**

- a) Vladislava III. Warneńczyka
- b) Jana Olbrachta
- c) Zikmunda I. Starého
- d) Kazimíra IV.

24. otázka : **Český král Vladislav II. Jagellonský nastoupil roku 1490 na trůn :**

- a) římsko-německý
- b) litevský
- c) polský
- d) uherský

25. otázka : **Velkým protivníkem jednoty bratrské byl známý katolický humanista :**

- a) Martin Kabátník
- b) Šimon ze Slaného
- c) Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic
- d) Viktorin Kornel ze Všehrd

26. otázka : **Vladislavské zřízení zemské, první česká ústava :**

- a) omezovala pozice královských měst na zemském sněmu
- b) zaváděla absolutistický systém
- c) posilovala postavení panovníka
- d) vyčleňovala České království ze svazku Svaté říše římské

27. otázka : **K vymezení českého panského stavu došlo roku 1500, kdy jej tvořili příslušníci :**

- a) 27 rodů
- b) 37 rodů
- c) 47 rodů
- d) 57 rodů

28. otázka : **Slavný spis Erasma Rotterdamského *Chvála bláznovství* do češtiny přeložil a s vlastním komentářem vydal :**

- a) Václav Písecký
- b) Řehoř Hrubý z Jelení
- c) Viktorin Kornel ze Všehrd
- d) Augustin Olomoucký

29. otázka : **V roce 1515 byly ve Vídni uzavřeny habsbursko-jagellonské sňatkové úmluvy, na jejichž základě byli později sezdáni :**

- a) Ludvík Jagellonský s Kateřinou Habsburskou a Karel V. Habsburský s Alžbětou Jagellonskou
- b) Karel V. Habsburský s Žofií Jagellonskou a Ludvík Jagellonský s Eleonorou Habsburskou
- c) Ferdinand I. Habsburský s Annou Jagellonskou a Ludvík Jagellonský s Marií Habsburskou
- d) Ferdinand I. s Alžbětou Jagellonskou a Ludvík Jagellonský s Marií Habsburskou

30. otázka : **Mezi šlechtickými stavy a královskými městy probíhaly od počátku 16. století spory, které nezřídka ústily v projevy násilí. Nejznámější z těchto afér se týkala :**

- a) kutnohorských havířů
- b) Bohuslava ze Švamberka
- c) Jiřího Kopidlanského z Kopidlna
- d) kněze Michala Poláka

31. otázka : **Slavnou Zlatou stoku propojující jihočeské rybníky s řekou Lužnicí vybudoval :**

- a) Jakub Krčín z Jelčan
- b) Štěpánek Netolický
- c) Rutard z Malešova
- d) Kunát Dobřenský

32. otázka : **Za iniciátora svatováclavské smlouvy, která roku 1517 odstranila hlavní problémy sporů mezi královskými městy a šlechtou, je považován :**

- a) Jiří Tunkl z Brníčka
- b) Vilém z Pernštejna
- c) Petr IV. z Rožmberka
- d) Kryštof ze Švamberka

33. otázka : **Renesanční architekturu přijímalo moravské a české prostředí zprvu :**

- a) z florentského centra
- b) prostřednictvím dvora Matyáše Korvína
- c) prostřednictvím míšeňského dvora
- d) prostřednictvím styků s renesančním Římem

34. otázka : V druhém desetiletí 16. století stoupla v Čechách významně těžba **stříbra v důsledku objevu nových nalezišť v blízkosti** :

- a) Kutné Hory
- b) Karlových Varů
- c) Jihlavy
- d) Nového Knína

35. otázka : Kromě stříbra se České království pyšnilo na začátku 16. století **významnými nalezišti** :

- a) zlata a drahokamů
- b) mědi a cínu
- c) cínu a drahokamů
- d) mědi a hliníku

36. otázka : V roce 1521 v Praze působil a kázal radikální německý reformátor :

- a) Ulrich Zwingli
- b) Filip Melanchthon
- c) Martin Luther
- d) Thomas Müntzer

37. otázka : Ve druhé polovině 15. a po celé 16. století byly české korunovační **klenoty uloženy** :

- a) ve Svatovítské katedrále
- b) na Karlštejně
- c) v Norimberku
- d) na Velharticích

38. otázka : Sílicí kult Jana Husa našel v jagellonském období výraz v slavném ztvárnění jeho smrti, kde mu z hlavy padá kacířská čepice, avšak kazatel zároveň získává život věčný a korunu mučednickou. **Vyobrazení je obsaženo** :

- a) v Litoměřickém graduálu
- b) v Jenském kodexu
- c) v Martinické bibli
- d) v kronice Ulricha Richentala

39. otázka : Hlavním autorem tzv. hromničních článků, které se roku 1524 pokusily o reformu kališnické církve, byl :

- a) Havel Cahera
- b) Jan Pašek z Vratu
- c) Jan Hlavsa z Liboslavě
- d) Brikcí z Licka

40. otázka : Na počátku 16. století se pražská univerzita skládala :

- a) z artistické a právnické fakulty
- b) z lékařské a právnické fakulty
- c) z teologické a artistické fakulty
- d) byla omezena na artistickou fakultu

poznámka : správná odpověď = 1 bod (maximální počet bodů - **40**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. KOLA

- 1 c = zvolen na Staroměstské radnici a korunován ve Svatovítské katedrále
- 2 d = Zdeňka Konopištského ze Šternberka a Jana z Rožmberka
- 3 c = zachovávat jednotu s obecnou církví
- 4 b = vyšší šlechty, nižší šlechty a královských měst
- 5 d = Kunvald
- 6 a = Antonio Marini
- 7 b = panoš Jaroslav
- 8 d = 31. 3. 1462
- 9 d = Lev z Rožmitálu
- 10 a = zvolen českými opozičními stavy a přijat zástupci vedlejších zemí Koruny české
- 11 c = Vratislav
- 12 b = korunován svatoštěpánskou korunou
- 13 b = Jan Rokycana
- 14 d = Augustin Luciani
- 15 a = dobu jednatřiceti let
- 16 b = respektoval kompaktáta
- 17 a = Plzeň, Vimperk, Staré Město pražské
- 18 d = ve Vídni
- 19 a = Ctibor Tovačovský z Cimburka
- 20 b = Václav Vlček z Čenova, Jan Talafús z Ostrova, Vilém Jeník z Mečkova
- 21 d = u Schönbergu
- 22 d = pražský převrat 24. 9. 1483
- 23 d = Kazimíra IV.
- 24 d = uherský
- 25 c = Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic
- 26 a = omezovala pozice královských měst na zemském sněmu
- 27 c = 47 rodů
- 28 b = Řehoř Hrubý z Jelení
- 29 c = Ferdinand I. Habsburský s Annou Jagellonskou a Ludvík Jagellonský s Marií Habsburskou
- 30 c = Jiřího Kopidlanského z Kopidlna
- 31 b = Štěpánek Netolický
- 32 b = Vilém z Pernštejna
- 33 b = prostřednictvím dvora Matyáše Korvína
- 34 b = Karlových Varů
- 35 b = mědi a cínu
- 36 d = Thomas Müntzer
- 37 b = na Karlštejně
- 38 a = v Litoměřickém graduálu
- 39 a = Havel Cahera
- 40 d = byla omezena na artistickou fakultu

ZROD ČESKÉHO STAVOVSKÉHO STÁTU

OTÁZKY 2. KOLA

(odpovězte na otázku)

autor : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

1. otázka : Lokality, v níž Jiří Poděbradský s oblibou sjednával smlouvy a v níž na jaře 1459 uzavřel přátelské úmluvy s Wettiny, Wittelsbachy a Hohenzollerny, bylo město :

.....

2. otázka : V roce 1459 dosáhl Jiří z Poděbrad povýšení jednoho českého kraje na hrabství. Uveďte název tohoto kraje :

.....

3. otázka : Druhou manželkou Jiřího Poděbradského byla energická žena, která se nebála politicky angažovat. Uveďte její jméno i predikát :

.....

4. otázka : Synové Jiřího Poděbradského neusedli na královský trůn, pyšnili se však titulem knížat :

.....

5. otázka : Socha Jiřího Poděbradského byla někdy v letech 1462 - 1463 umístěna v průčelí pražského chrámu :

.....

6. otázka : Na oslavu smluv, jimiž se v letech 1478 - 1479 uzavíraly války mezi Matyášem Korvínem a Vladislavem II. Jagellonským, byly pořízeny nástěnné malby na hradě :

.....

7. otázka : Uherský a český král Matyáš Hunyady obdržel přízvisko Korvín podle latinského pojmenování svého erbovního znamení, jímž byl :

.....

8. otázka : Na dvoře Jiřího Poděbradského působil pětinasobný univerzitní mistr Pavel Žídek, který králi adresoval rozměrný spis :

.....

9. otázka : Kromě Václava Šaška z Bírкова vypsál cestu poselstva Lva z Rožmitálu po západoevropských panovnických dvorech německý účastník výpravy (stačí uvést příjmení) :

.....

10. otázka : Následující verše („Žádný neumí vymluviti, / co jest krásy mohla míti: / od vrchu hlavy i všecko tělo / žádné vady na sobě nemělo.“) **jsou obsaženy v básnické skladbě Hynka z Poděbrad :**

.....

11. otázka : V listopadu 1480 vzbudila pobouření kališnické veřejnosti smrt oblíbeného kazatele, který skončil v karlštejnském vězení. Uveďte jeho jméno i příjmení :

.....

12. otázka : Vlivným českým politikem, hlavním věřitelem krále Vladislava II., kutnohorským mincmistrem a karlštejnským purkrabím byl v letech 1471 - 1496 :

.....

13. otázka : Za prvního překladatele několika povídek Boccacciova Dekameronu do češtiny bývá tradičně považován :

.....

14. otázka : Proti persekuci jednoty bratrské se v letech 1507-1508 v listu adresovaném králi Vladislavovi ohradila šlechtična, pocházející z významného moravského panského rodu. Uveďte její jméno i predikát :

.....

15. otázka : Od počátku 16. století získal v jednotě bratrské hlavní slovo muž, který upravil její program a učinil z ní společenství otevřenější vůči okolnímu světu. Byl to :

.....

16. otázka : Rozsáhlá naleziště stříbra objevená krátce před rokem 1516
v Podkrušnohoří se nacházela na statcích šlechtického rodu :

.....

17. otázka : Nejstarší zachovaná mapa Českého království je obsažena na
jednolistu, který roku 1518 vydal v Norimberku lékař a tiskař :
(uveďte alespoň příjmení)

.....

18. otázka : Od jara 1508 až do roku 1523 zastával úřad nejvyššího purkrabího
známý protivník městského stavu a katolický šlechtic :
(uveďte plné jméno i predikát)

.....

19. otázka : Pro české kališníky bylo historickou satisfakcí, že Husovo učení
veřejně ocenil 5. července 1519 německý reformátor :
(uveďte celé jméno)

.....

20. otázka : Stavitel Benedikt Ried projektoval kromě Vladislavského sálu
a přestavby Pražského hradu také chrám sv. Mikuláše v městě :

.....

poznámka : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **40**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. KOLA

1. otázka : **Cheb**
2. otázka : **Kladsko**
3. otázka : **Jana (Johana) z Rožmitálu**
4. otázka : **münsterberských**
5. otázka : **Panny Marie před Týnem**
6. otázka : **v Písku**
7. otázka : **havran**
8. otázka : **Spravovna**
9. otázka : **Gabriel Tetzl**
10. otázka : **Májový sen**
11. otázka : **Michal Polák**
12. otázka : **Beneš z Weitmile**
13. otázka : **Hynek z Poděbrad**
14. otázka : **Marta z Boskovic**
15. otázka : **Lukáš Pražský**
16. otázka : **Šliků**
17. otázka : **Mikuláš Klauďán**
18. otázka : **Zdeněk Lev z Rožmitálu**
19. otázka : **Martin Luther**
20. otázka : **Louny**

ZROD ČESKÉHO STAVOVSKÉHO STÁTU

OTÁZKY 3. KOLA

(doplňte správné údaje)

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

autor : Mgr. Miroslav Stulák

- 1. věta :** *V květnu toho roku (pozn. r. 1464) zamířilo do Francie vysoké české poselstvo. Bylo vybaveno pověřovacími listinami tří panovníků :*
-, polského, uherského*
Vrcholila česká mírová ofenzíva. Obratní královi diplomaté v čele se zahraničním politickým expertem Antoniem a Jiříkovým kališnickým rádcem měli za úkol přimět francouzského krále, aby přijal předsednictví v „proponovaném“ evropském „parlamentu“ a chopil se dirigentské úlohy při realizaci Poděbradovy vize křesťanské mírové unie.
(literatura : Petr Hora, Toulky českou minulostí II., Práce 1991, str. 392)
- 2. věta :** *Zemský sněm, konaný v červenci 1508, pak přijal a uzákonil tzv. mandát, zakazující veškerou činnost a nařizující jejím členům vstup buď do církve, nebo katolické.*
(literatura : Petr Čornej, Milena Bartlová, Velké dějiny zemí Koruny české VIII., str.556, Paseka 2007)
- 3. věta :** *Dalším důležitým správním orgánem českého království byl soud, právní tribunál, před který náležely všechny záležitosti šlechticů (pánů i rytířů) v případech právních i majetkových sporů a nejasností. Soud zasedal čtyřikrát ročně za předsednictví panovníka nebo nejvyššího purkrabího jako králova zástupce. Hlavními činiteli soudu byli, (vedl vlastní řízení), (odpovídal za vedení písemných záznamů) a, jenž se v té době staral o řádné vedení zemských desek, do nichž se vkládala konečná usnesení.*
(literatura : Dějiny zemí Koruny české I., Paseka 1992, str. 213)

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely)

1) Jednota zelenohorská	A) Hádání Pravdy a Lži o kněžském zboží a panování jejich
2) Václav Šašek z Bírkova	B) Prašná brána
3) Ctibor Tovačovský z Cimburka	C) Vladislavský sál
4) Jan Rokycana	D) zemské desky
5) Vladislav Jagellonský (pravnuke)	E) chrám sv. Jiljí
6) Václav ze Žlutic	F) Vladislavské zřízení zemské
7) Viktorin Kornel ze Všehrd	G) Zdeněk ze Šternberka
8) Benedikt Rejt	H) Zikmund Lucemburský
9) Albrecht Rendl z Oušavy	CH) Týnský chrám na Staroměstském náměstí
10) Michal Polák	I) Deník o jízdě a putování

1	+	_____
2	+	_____
3	+	_____
4	+	_____
5	+	_____
6	+	_____
7	+	_____
8	+	_____
9	+	_____
10	+	_____

"C"

(seřadte postupně osobnosti - podle data úmrtí)

Matyáš Korvín, Ladislav Pohrobek, Matyáš Rejsek, Dalibor z Kozojed, Jan Rokycana :

rok	1457	=
rok	1471	=
rok	1490	=
rok	1498	=
rok	1506	=

"F"

(doplňte alespoň příjmení autora následujících publikací)

1. **Zlatý věk růží**, České Budějovice 1966 =
 2. **Tři ženy krále Vladislava**, Praha 1991 =
 3. **Věk Poděbradský I.**, Praha 1915 =
 4. **České země v době Jiřího z Poděbrad a Jagellovců**, Praha 1994 =
 5. **Husitské Čechy**, Praha 2001 =
-

"G"

(vysvětlete následující pojmy)

1. **jokulátor** :
 2. **německý šalíř** :
 3. **observant** :
 4. **pregéř** :
 5. **halafance** :
-

poznámka : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **106**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. KOLA

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

1. věta = Jiříka z Poděbrad + Kazimíra + Matyáše + Marinim
+ Albrechtem Kostkou z Postupim + Ludvíka XI.
2. věta = svatojakubský + jednotě bratrské + kališnické
3. věta = zemský + zemský sudí + nejvyšší písař + nejvyšší komorník
-

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely)

1 + G	Jednota zelenohorská	=	Zdeněk ze Šternberka
2 + I	Václav Šašek z Bříkova	=	Deník o jízdě a putování
3 + A	Ctibor Tovačovský z Cimburka	=	Hádání Pravdy a Lži o kněžském
zboží a panování jejich
4 + CH	Jan Rokycana	=	Týnský chrám na Staroměstském
náměstí
5 + H	Vladislav Jagellonský (pravnuke)	=	Zikmund Lucemburský
6 + B	Václav ze Žlutic	=	Prašná brána
7 + D	Viktorin Kornel ze Všehrd	=	zemské desky
8 + C	Benedikt Rejt	=	Vladislavský sál
9 + F	Albrecht Rendl z Oušavy	=	Vladislavské zřízení zemské
10 + E	Michal Polák	=	chrám sv. Jiljí
-

"C"

(seřadte postupně osobnosti - podle data úmrtí)

Matyáš Korvín, Ladislav Pohrobek, Matyáš Rejsek, Dalibor z Kozojed, Jan Rokycana

rok	1457	=	Ladislav Pohrobek
rok	1471	=	Jan Rokycana
rok	1490	=	Matyáš Korvín
rok	1498	=	Dalibor z Kozojed
rok	1506	=	Matyáš Rejsek
-

"D"

(doplňte název šlechtického rodu)

erb č. 1	:	páni z Valdštejna
erb č. 2	:	páni z Kolovrat
erb č. 3	:	Kopidlanští z Kopidlna
erb č. 4	:	Krajířové z Krajku
erb č. 5	:	páni z Pernštejna
erb č. 6	:	páni z Rožmitálu
erb č. 7	:	Šlikové z Holiče
erb č. 8	:	Švihovští z Rýzmburka
erb č. 9	:	Trčkové z Lípy

"E"

(pojmenujte obrázky)

obr. č. 1	:	zámek Blatná
obr. č. 2	:	vodní hrad Švihov
obr. č. 3	:	hrad Helfenburg
obr. č. 4	:	hrad Pernštejn
obr. č. 5	:	Šítkovská věž
obr. č. 6	:	chrám sv. Barbory v Kutné Hoře

"F"

(doplňte alespoň příjmení autora následujících publikací)

1.	Zlatý věk růží, České Budějovice 1966	=	František Kavka
2.	Tři ženy krále Vladislava, Praha 1991	=	Josef Macek
3.	Věk Poděbradský I., Praha 1915	=	Rudolf Urbánek
4.	České země v době Jiřího z Poděbrad a Jagellovců, Praha 1994	=	Petr Klučina
5.	Husitské Čechy, Praha 2001	=	František Šmahel

"G"

(vysvětlete následující pojmy)

1.	jokulátor	:	šasek sloužící k obveselení dvora, potulný lidový hudebník
2.	německý šalíř	:	bojová přilba s posuvným hledím
3.	observant	:	člen zpřísněné odnože františkánského (minoritského) řádu
4.	pregéř	:	razič mince
5.	halafance	:	úplatky

ZROD ČESKÉHO STAVOVSKÉHO STÁTU

OTÁZKY 4. KOLA

(odpovězte na otázku)

autor : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

1) Určete, ze kterého díla (autor + název) je následující úryvek :

Co mám povědět o těch lidech, jejichž bohem je, jak praví Pavel, břicho a jejichž mlsnost nestačí ukojit země ani moře? Plení lesy a řeky, dovážejí vína z Kypru, Kréty a Chiu, k domácím požitkům přidávají i cizozemský přepych. Ať dělají cokoli, ať mluví o čemkoli, stále se jejich myšlenky točí okolo mísy. Posléze přecpaní a jako žírní býci nakrmeni otvírají ústa, zívají, řhají, někteří si také pomáhají zvracením, a jak praví Jeroným, čím se ohyzdně nacpali, to ještě ohyzdněji vyvrhují. Jestliže Plato neschvaluje onen blažený život při syrakuských a italských hostinách, kde se sytili dvakrát denně, a soudí, že by se nikdo – i kdyby byl obdařen podivuhodnou přirozenou povahou, byl však od mládí vychováván v takovýchto obyčejích – nemohl stát rozumným a umírněným, co soudíme, že bude z těchhle našich hýřilů a mlsounů, kteří považují účast na hostinách a pitkách za jediný smysl života? Nezmiňuji se o četných severských národech, které mezi sebou závodí v pití, u nichž každý požívá o to větší pocty, oč více a plnějších pohárů vypije, u nichž se považuje za slušné dokonce vrhnout v přítomnosti panen a paní.

autor : dílo :

2) Určete, ze kterého díla (autor + název) je následující úryvek :

Učinil to také nedávno i Dantes Vlach, kterýž velikým filosofem času svého jsa, a výborně jazyk latinský znaje a dokonale jej uměje, však proto múdrost svú v knihy, k věčně potomním paměti, svým vlastním přirozeným vlaským jazykem raději nežli latinským sepsat jest. Kdyby též i Čechové činili, měli by řeč svú mnohem zpravenější, ozdobnější, hojnější; aniž by potřebie bylo pro učenie ven do cizích zemí vlaských nebo německých jezdití /.../ Já pak jiných nechaje, o sobě nynie mluvití budu /.../ Ačkoliv také bych mohl latině snad, tak jako jiní mně rovní psátí; ale věda, že jsem Čech, chci se latině učiti, ale česky i psátí a mluvití; aniž mi se zdá tak svú řeč přirozenú v nenávisti mieti, několi někteří se za ni stydie.

autor: dílo :

3) Určete, ze kterého díla je následující úryvek :

Nazajtríe v pondělí před matky Božie nanebevzetím plavili sme opět vuoz proti vodě po Rodanu z toho Seseli více než puol míle, nemohúc jinudy s vozem jeti. A potom sme jeli těmi horami přepekelnými šest mil do města Ženeva říšského. A tu sme přijeli v velmi veliký déšť; a jakás bezmohá bába bohatá, přijavši nás do hospody U Anjela, i vyhnala nás z hospody ven v ten déšť, zvěděvši, že sme z Čech, a kaceřovala nás etc. Tu sme se vprosili do hospody čtvrté odtud od té báby etc. A nazajtríe v úterý teprv pan Albrecht a dvořané jeho na koních přijeli etc. Tu byla přišla dva počestná měštiníny ku panu Albrechtovi. A když jim pan Albrecht pověděl, že král český vstúpil v punt neb v priezeň s králem franským, tehdy, když to uslyšali, velmi se lekli, protože mají s franským očs co činiti a zvláště, že na ně král franský sahá, chtě je pod své manstvie podmaniti ...

dílo :

4) Určete, které historické osobnosti patří Hlas I a komu Hlas II, kde a kdy (rok) k dialogu došlo ? :

hlas I. :
Věz, že Svatý otec zrušil kompaktáta z několika důvodů. Není možné, aby Češi přijímali pod obojí způsobou, neboť takové přijímání navozuje představu, jako by v přijímání pod jednou byla jen polovina svátosti. Mnozí, kteří přijímají svátost oltární pod obojí navíc sdílejí blud o setrvání podstaty chleba a vína i po její konsekraci celebrujícím knězem. Papež také nikdy neschválí požadavek, aby přijímat mohly děti v nerozumném věku. Ty pak sám si uvědom, že výklad korunovační přísahy nepřísluší tobě, neboť jsi vůči papeži v podřízené pozici, nýbrž výhradně Svatému otci jako výše postavené osobě, která přísahu přijala.

hlas II :
Slyšte všichni, co zde nuncius prohlašuje, ačkoliv je stále i mým úředníkem, takže jej mohu oprávněně považovat za zrádce. Já zachovávám přísahu tak nezlomně jako papež a kdokoliv jiný, a to v souladu se svým svědomím. Proti němu nezmůže nic, i kdyby sám chtěl, ani Svatý otec. Pokud tak učiní, vzepřu se mu. A ty, nuncie, važ své věty! Zatím byla tvá řeč plná slov neslušných, potupných i nepatřičných, jejichž cílem je vyprovokovat vzpouru proti králi i celé Koruně české?

hlas I :
Ano, všichni jste slyšeli, proč po této odpovědi odmítám nadále setrvat ve službách českého krále. Papež prostě kompaktáta zrušil, takže všichni, kdo na nich trvají, jsou kacíři. A Svatý otec má dost zbraní, aby zkontroloval jakoukoliv vzpouru!

hlas II :
Milí páni! Vy jste mne zvolili za svého krále i ochránce. Vy také máte moc zvolit sobě pána, jenž by vás hájil, a vy mu máte pomáhat! A vy mi můžete pomoci i proti člověku, který se jako papežský nuncius chová nadobytě hrubě a jehož vystupování může zažehnout požár budoucí války?

místo :

rok :

5) otázky prof. MUDr. Pavla Pafka, DrSc.

(zakroužkujte dle Vašeho názoru správnou odpověď)

= Mohl mít Jiří z Poděbrad brýle? ANO NE

= Byla v Bratislavě univerzita v roce, kdy byl Jiří z Poděbrad zvolen českým králem?

ANO NE

poznámka : správná odpověď = **3 body** (maximální počet bodů : **33**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 4. KOLA

1. úryvek : Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic
- O lidské ubohosti
2. úryvek : Viktorin Kornel ze Všehrd
- Úvod k překladu **Knihy o napravení padlého** od Jana Zlatoústého
3. úryvek : Deník panoše Jaroslava o poselstvu pana Albrechta Kostky
z Postupic k Ludvíkovi XI., králi francouzskému, roku 1464
- dialog : 1. hlas = Fantinus de Valle
: 2. hlas = Jiří z Poděbrad
: místo = Zemský sněm v Praze
: rok konání = 1462
- prof. Pafko : 1. odpověď = ANO
: 2. odpověď = NE